

Naročna mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/Ill

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOUENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inserate;
Sarajevo št. 7.265,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

Moč lepega

V časih suše je treba kopati globoke vodnjake, je rekel duhovit človek. Vsi hrepenimo po kulturi, ki naj bi nas prešinila docela, ki naj bi ne bila samo vrhnja oblike, ampak vsebine lepe duše in njen izraz obenem. Racionalizem prejšnjih pokolenj, ki so vodila našo usodo, pa nas je tako poplivil, da se še danes, ko z vsemi silami skušamo najti sami sebe v svojem resničnem narodnem in krščanskem bistvu, na vsem našem prizadevanju pozna neka nesigurnost, mrzota in nejasnost. Treba je, da se z vso dušo potopimo v krščansko kulturo, da sebe v njej preustvarimo in jo vsemu našemu narodu odkrijemo kot edini vir njegovega življenja.

Mi dolgo nismo vedeli, kaj je resnična kultura, ki smo jo zamenjavali z »izobrazbo« ali, kakor temu danes pravimo, »prosveto«. Ta prosveta je proizvod razumarske ere, ko se je napolnjevala glava s povprečnim znanjem z vseh polj, ko se je učilo, poučevalo in dresiralo, nič pa vzbujalo; ko je srce ostalo prazno, namesto globine pa gojila ošabnost napolinteligenca. To pa prava izomika ni; omika goji dušo, kripi voljo, izstanjuje vest in izoblikuje značaj. Ničesar ni imel narod in nima od napihnjene, a neznačajne intelligence; pač pa ga ohranjajo, krepe in dvigajo duše čistega srca in misli. To pa, kar take duše ustvarjajo, naj bo na političnem polju, v gospodarstvu in tehniki ali pa v duhovnih vedah in umetnosti, bo kakor Najsvetejše z olтарja sijalo po vsem slovenskem domu, bo vsakemu slovenskemu človeku, naj bo še tako neznaten, resnično v korist in bo narod vodilo više in više — dočim je mnogo, kar se je naredilo dosedaj, bilo od danes do jutri, nas često ni dvigalo, ampak celo posurovelo ali pa je ostalo na površju, kar posebno velja o proizvodih lepih umetnosti. Če že govorimo o prosveti, potem je treba gojiti prosveto, ki ji bo središče lepota in svetost duše.

V to smo poklicani posebno zato, ker smo izpovedovalci krščanskega, katoliškega gledanja življenja. Katoliki smo se vedno borili; poleg asceta je stal vedno borec; poleg ponižnega molivca v celici junak na areni javnega življenja. Danes velja borba v prvi vrsti, kakor pravi nek velik mož sodobnega katolicizma, za resnično katoliško kulturo proti barbatizmu na duhovnem in nравstvenem polju. To borbo pa moramo danes vojnavati le s pozitivnim ustvarjanjem v oblasti duha, bogateč naš narod, da bo veliko vedel in znal pa tudi veliko premogel kot narod poštenih in kremenih mož, ki pri vsej praktičnosti v svojem vsakdanjem življenju obranajo požrtvovalen idealizem za svoje največje rodne in moralne dobrine, kakor drugi veliki narodi sveta. Noben narod se ne ohrani, če ima same premetene kramarje, izkušene konjunkturiste in izvrstne plezalce po lesivi karijere, ampak vsakemu je treba veliko mož globoke vere v nadvarne vrednote duha in srca.

V tej vzgoji naroda igra danes morebiti najvažnejšo nalogu lepa knjiga. Nobena stvar ne pridobi tako srca ko knjiga resničnega umetnika besede, ki ne prikazuje samo življenja, ampak ustvarja tudi lepo mišljenje; ki ne služi Astarti, ampak Madoni; iz kojega čiste umetnosti govori velik človek z vsem neugasljivim hrepenjem za popolno resnico in dobroto. Hvalabogu imamo danes baš iz katoliške kulturne srede umetnike najvišje kvalitete: Claudela, Jammesa, Bernanosa, Sigrid Undsetovo, Herwiga, Le Fortovo, Bellocu, Chestertona in neštetno drugih, da ne omenjam velikanov katoliškega mišljenja iz minulega stoletja. Pa tudi sami imamo danes proizvode najčistejšega in najsilnejšega iskanja in izraza pa koprnenja po Najvišjem v vesoljstvu in v človeškem srcu, vredno, da se postavi v eno vrsto z najboljšim v slovstvu ostalega človeštva.

Mi smo vpliv in učinek lepe knjige doslej premašili. Mojstrsko delo literature bolj vpliva ko pridiga in prodre tja, kamor beseda iz ust voditelja in vzgojitelja duš ne seže. Zavedajmo se zato ogromne moći in pomena lepe knjige za oblikovanje človeške duše v krščansko lepoto. Morebiti bomo na tem potu in po tej poti dosegli še mnogo več nego smo po drugih.

Flandinove izjave

o namenu svojega potovanja in o sovjetskem dumpingu

Belgrad, 16. okt. m. Francoski trgovinski minister g. Flandin, ki je prispel včeraj v Belgrad, je imel danes daljše razgovore z našimi uradnimi krogi. Ob 1. popoldne je g. minister sprejet v francoskem poslanstvu predstavnika časopisa in jim v prisotnosti tukajnjega francoskega poslanika g. Darda dal izjavo o namenu svojega potovanja po Evropi in posebej o svojem bivanju v Belgradu. Gosp. Flandin je izjavil:

»Predvsem vam moram naglasiti svoje veliko navdušenje nad Belgradom in njegovim razvojem. Prepričan sem, da se bo vaša prestolica tudi v bodočem tako lepo razvijala, da bo v ponos Jugoslaviji. Pri svojem bivanju med vami sem imel predvsem daljše razgovore z zunanjim ministrom dr. Marinkovićem, s katerim se poznavata že iz Ženeve, razgovarjal sem se tudi s svojim kolegom, vasim trgovinskim ministrom g. Demetrovićem, s katerim bova te razgovore še nadaljevala zvečer. Pri tej priliki sem govoril o vseh gospodarskih vprašanjih, ki interesirajo naši dve prijateljski državi, Francijo in Jugoslavijo. Popolnoma smo se sporazumeli v vseh točkah, ter ugotovili potrebe gospodarskega sodelovanja med obema državama. Ravno tako smo govorili o vprašanjih, ki posebno zanimajo agrarne države v zvezi s konferencami v Sinaji in Varšavi in z ozirom na predstoječo konferenco agrarnih držav, ki se bo v kratkem vršila v Bukarešti. Razpravljal smo predvsem o sklepih gospodarske konference, ki se je vršila marec meseca v Ženevi. Ugotovljam, da ima Francija velik interes na tem, da se ta vprašanja rešijo, in da pride predvsem do popol-

nega sporazuma med državami na bližnjem Vzhodu. Mi želimo, da se sporazum ustvari v vseh vprašanjih in bo Francija premagala vse napore v tej smeri. To je tudi naravno, ker je že itak francoski zunanj minister g. Briand podal obširne smernice za gospodarsko sporazumevanje v Evropi, v svojem predlogu o evropski konfederaciji, to seveda v okviru Društva narodov. Namen mojega potovanja je bil, da nadzirjam francoske ataše pri francoskih poslanstvih in sem v to vrhu obiskal že Prago in Budimpešto, sedaj pa sem prispel v Belgrad in odpotujem nato v Carigrad, Sofijo in Atene. Razume se, da sem to priliko izkoristil, da se na tenu mestu poučim o vseh vprašanjih carinske, finančne, agrarne, industrijske, to je splošno gospodarske politike.«

Nato so mu časnikarji stavili nekatere vprašanja. Na vprašanje, ali bo prisostoval konferenci v Bukarešti kot uradni zastopnik francoske vlade, ali kot opazovalec, je g. minister odgovoril:

»Niti eno, niti drugo, to je v slučaju, da se bom v Bukarešti nahajal ob priliki te konference. Moje potovanje in datum za potovanje je bil že davno predvprem določen, kakor je bila sklicana konferenca v Bukarešti.«

Na vprašanje, kakšno je njegovo mišljenje oziroma mišljenje francoske vlade o sovjetskem dumpingu, je odgovoril:

»Moje mišljenje in to je tudi mišljenje francoske vlade, je to, da je potreben podvzeti mere za zaščito domače industrije in poljedelstva. Še pred mojim odhodom je francoska vlada sprejela posebne odredbe, ki se tičajo te zaščite in ki omejujejo uvoz blaga iz sovjetske Rusije. Poučarjam pa, da ne gre morda za kakšno gospodarsko vojno proti sovjetski Rusiji, niti za kakšne izjemne korake. To je samo v zvezi z našim sistemom, kjer prevladuje načelo svobodne trgovine, dočim je v sovjetski Rusiji vse državen monopol. Ne morem dopustiti, da v taki neenakki konkurenčni poljedelci, industriale in trgovci tripi in bi moral prodajati svoje blage ceneje. Taki ukrepi so povsem normalni v vseh državah, ki morajo ščititi svoje poljedelce in industriale.«

Nato se je g. minister Flandin ljubezno poslovil od zastopnikov časopisa. Zvečer je imel še daljše sestanke s trgovinskim ministrom g. Demetrovićem, nakar je zvečer odpovedal proti Bukarešti.

Banquet na čast min. Flandinu

Belgrad 16. okt. AA. Minister za trgovino in industrijo je dal ob 8.30 na palubi ladje »Voivoda Mišić« svečan banquet na čast francoskemu trgovinskemu ministru Flandinu. Razen ministra, njegove gospe in spremstva ter francoskega poslanika na našem dvoru in osobja poslanstva bo banketu prisostvovalo z jugoslovanske strani več visokih osebnosti, med njimi zunanj minister g. Vojislav Marinković z gospo, opolnomočeni minister Konstantin Fotić, šef oddelka ministarstva zunanjih zadev Miroslav Janković, šef centralnega presbiroja Milan Marjanović, več načelnikov ministrov in naši delegati za konferenco v Bukarešti.

Agrarna konferenca v Bukareštu

Belgrad, 16. okt. AA. Nocjo ob 23 odpotuje v Bukarešto na konferenco agrarnih držav, ki se začne 18. t. m., kot delegati naše države načelnik ministerstva za kmetijstvo Vladimir Stojanović, inspektor ministerstva za trgovino in industrijo Miroslav Pilja in šef zavoda za pospeševanje zunajne trgovine Juraj Tomičić. Konferenca je nadaljnje

prejšnjih konferenc agrarnih držav, ki so začele na inicijativi jugoslovanskega ministra za trgovino in industrij g. Jurija Demetrovića. Delegati potujejo do Turn Severina z ladjo »Voivoda Mišić«, s katero potuje istočasno francoski zunanj minister Flandin s spremstvom.

Austrija se pripravlja na volitve

Stranke kandidirajo mlade ljudi — Agitatorji iz inozemstva

Dunaj, 16. okt. z. Ker poteka 19. t. m. rok za vlaganje kandidatnih list, se vse stranke intenzivno bavijo s sestavljanjem. O tem se doznavata samo to, da bodo stranke postavile kolikor mogočne nove in mlade ljudi za kandidate, starejši politiki se bodo umaknili. Kandidaturo je odkril krščanski socialist Matejka, ravno tako tudi urednik »Arbeiter Zeitung« Austerlitz. Največje težave pri sestavljanju liste pa ima dr. Schober, ker noče, da bi kandidirali profesionalni politiki, temveč hoče mlajše ljudi, znane intelektualce. On sam se ne bo spuščal v volivno borbo in ne bo sodeloval pri političnih zborovanjih. Ravno tako izjavlja tudi

drugi politiki, da nočajo prevzeti vseh bremen na svoja pleča.

Bodoči teden je teden volilne borbe. K volilnim zborovanjem je povabljenih več uglednih političnih pravikov iz Nemčije, med njimi tudi predsednik državnega zbora Loeb, ki je hotel govoriti 26. oktobra na velikem zborovanju na Dunaju, kar pa je politica zabranila. Govor se tudi, da pride voditi socialistični pravikov iz Češkoslovaške, živalno agitacijo so razvili predvsem komunisti, ki trdijo, da bodo dobili na račun socialistov najmanj pet mandatov. Zdi se verjetno, da bo dr. Schober na Dunaju pridobil. V takem ugibanju se nestrepujejo 9. november.

„Samo pot miru vodi do svobode“

Velik govor kanclerja Brüninga — Pred glasovanjem za zaupnico Brüningovemu kabinetu

Berlin, 16. okt. as. Po današnji tretji seji državnice, lahko ugotovimo, da se razvija delo parlamenta normalno. Odločitev bo sicer padla šele jutri ali pojavljenjem, ko se bo glasovalo o predlogih za nezaupnico vladi, toda včeraj je bil že izvoljen zbornični predsednik in danes je kancler Brüning prečital vladni deklaracijo brez motnje. Razprava o vladni deklaraciji se je preložila na jutri. Predlogi o spremembah dnevnega reda so bili danes z veliko večino odločjeni.

Sejna dvorana in tribune so bile prenapunjene in v predsedniški loži se je nahajal tudi japonski princ Takamatsu s svojo soprogo, Državni kancler Brüning, ki je bil sprejet s strani komunistov s klicem: »Dol z diktatorjem lakot!«, je začel svoj govor z opisom težke gospodarske krize v Nemčiji in po vsem svetu. Izjavil je, da je predlog za rešitev vladnega programa, da ostanejo v veljavi zasilne odredbe, ki jih je izdal 20. julija državni predsednik. Te zasilne odredbe bodo omogočile uravnotezenje državnega proračuna in s tem izvedbo socialnih nalog. V preteklem letu je znašal deficit okoli ene milijarde. Novi davki se nikar niso mogli uvesti. Radi tega si je moralna vlada odpomoci s posojili, in sicer se je moralna obrniti na inozemstvo, ker ni bilo mogoče dobiti doma denarja radi bega nemškega kapitala. Posebno podrobno se je pečal Brüning s politiko cen. Rudarski minister je v pogajanjih, ki jih je začela vlada, že izjavil, da bodo cene od 1. decembra naprej padle za 6%. V zadevi agrarne krize je nemška vlada omejila uvoz inozemskih produktov v Nemčijo.

Zunanjepolitični del njegovega govora je bil kratek. »Končni cilj nemške notranje in zunanje politike je, doseči zopet nacionalno svobodo,« je dejal Brüning. »Pot za doseglo nacionalne svobode je ena edina in to pot miru. V pustolovsko politiko se vlada ne more spuščati. Reparacijske dolžnosti

ne smejo biti povod, da med nemškim narodom pada nравstvena in nacionalna podlaga. Mednarodna banka za reparacije plačila ima analog, da v slučaju plačilnih težko določa protitukrepe. Zal, da inozemstvo še ni razumelo potrebe te določbe.«

Na koncu svojega govora se je Brüning dokonal razočitvenega problema. Ne da se odrekata, da se pogoji versailleske pogodbe, ki govorijo Nemčiji v prid, ne izvršujejo. Prisiljeni razočitveni Nemčiji še ni sledila prostovoljna razočitev drugih držav.

Pariz, 16. okt. AA. Po poročilu iz Berlina je bil nationalist Graf izvoljen za tretjega podpredsednika parlamenta.

Demokratični listi se pohvalno izražajo o novi izvolitvi poslancev Loeba za predsednika parlamenta, ki je zmagal nad svojim protikandidatom Schultzem. Ta zmaga je po mnenju demokratičnih listov dokaz, da ne more biti govora o meščanski desničarski fronti, ki bi stala pod Hitlerjevo komando.

Berlin, 16. okt. as. Z večino 35 glasov je bil danes predlog za nezaupnico pruski vladi pred pruskim deželnim zborom odlokovan. V zadnjih letih je bilo sicer mnogo sličnih predlogov odločenih, vendar pa je imelo današnje glasovanje večjo važnost radi tega, ker narodni socialisti zahtevajo po svojem velikem volivnem uspehu v državnem zboru novi volitve na Pruskom, pri čemer jih podpirajo vse desničarske stranke, med njimi nemška ljudska stranka in pa gospodarska stranka. Vendar je ostala opozicija z 198 glasovi in manjšini proti 233 glasovom, s katerimi je razpolagala vlada social-demokratov, centruma in demokratov.

† Vladimir Gortan

Danes je minulo leto, odkar je bil v Pulju na vojaškem strelšču po odsodbi izrednega tribunala ustreljen Vladimir Gortan.

Gortanova dokazana krivda je bila v tem, da je goreče ljubil Istro in njen narod. Svet je izvedel, česa je bil obdolžen, ni pa mogel izvedeti, da li je inkriminiran čin izvršil on, ker je bila razprava tajna. Po pravici vidi svet v njem žrtev, ki je padla za narodne kulturne pravice istrskih Slovanov.

Zato se te žalostne obletnice spominjajo vsi Jugoslovani, Gortanovo ime pa je zapisano v naši zgodovini kot prvo v vrsti ostalih, ki so izgubili življenje za svoje brate. Italijanski narod se spominja te dni desetarice rodoljubov, ki so v Mantovi padli od avstrijskih krogelj, mi se spominjam in se bomo spominjali Gortana in tovarishev, ki so mu sledili v smrt za narodovo pravdo.

Slava in nemiljiv spomin!

150 članov indskega kongresa arretiranih

Nove ceste in železnice

Dela za gradbo železnic se te dni oddajo.

Belgrad, 15. oktobra.

Ministrstvo za javna dela je sporazumno z železniškim ministrstvom pred 2 meseci razpisalo dela za nove ceste in železnice. Ta dela naj bi se izvršila v tenu 10–15 let.

Po razpisu bi se imelo zgraditi naslednje proge: Veles–Prilep, Priština–Pec, Koršumlija–Priština, Bihać–Zrmanja, Pribor–Prijepolje, Belgrad–Pančevo, St. Janž–Sevnica, Koprivnica–Varaždin.

Vse le proge so čisto kratke, a potrebne za zvezo med večjimi progami. Stroški za vse proge bi znašali eno milijardo in 170 milijonov Din.

Poleg teh prog je razpisanih še 450 km novih cest ter popravila za 325 km starih cest. Vse te ceste v južnih krajih države bi stale okrog 700 milijonov Din.

Pogoji za licitacijo so bili zelo strogi, ker je uprava hoteli oddali dela le solidnim tvrdkam. Oglašilo se je mnogo ponudnikov.

Danes so odprli in pregledali ponudbe. Javile so se velike inozemske tvrdke: iz Francije, Nemčije in Amerike.

Za zgradbo železnic se je priglasilo osem skupin, sedem tujih in ena domača. Domača le za progo St. Janž–Sevnica.

Graditev jadranske proge

Belgrad, 15. oktobra.

O pomenu jadranske proge Belgrad–Kotor z ozirom na lokalni in še bolj na mednarodni, transzitni promet, sem že pred par meseci pisal na tem mestu. Danes še nekaj podrobnosti o graditvi te tako važne gospodarske in strateške prometne arterije, ki bo vezala bogato obdonavsko nižavje in vso srednjino in v precejšnji meri vzhodno Evropo z Jugom, z Jadranom, s Sredozemskim morjem.

Proga Belgrad–Kotor bo naša po graditvenih stroških najdražja in po geografskih nasprotjih morda najzanimivejša proga. Ni dolgo tega, ko je gradbeni minister imenoval specjalno strokovno komisijo, ki naj bi podrobno preštudirala težki gorski teren na delu trase od Kosovske Mitrovice do Kotora. Komisijo sestavljajo poleg železniških strokovnjakov tudi nekateri znani geografi. Člani komisije so se širinajti dini mudili na terenu in preiskali vse v poštev vzetje varijante. Pravkar zlagajo in študirajo nabrani material. Ko končajo, bodo gradbenemu ministrstvu predali deklaracijo o najrentabilnejši in najcenejši trasi, ki bo postala po tem definitivna trasa jadranske železnice Belgrad–Kotor. Zadnjo besedo bo dal vsekar ministrski svet, ki bo pa po vsej verjetnosti istoveten z mišljencem strokovne komisije.

Rok, za katerega je predvidena dovršitev jadranske železnice, se bo moral na vsak način vsaj malo raztegniti. V zadnjih mesecih je nastopilo več ovirajočih momentov. Vendar je skoraj gotovo, da bo del proge od Kraljeva do Kosovske Mitrovice gotov do sredo nastopnega 1931. leta. To bo druga zvezka prestolnice z zgodovinskimi Kosovskim poljem.

Ob tej priliki omenjam, da se vprašanje proge Belgrad–Kotor že par let zelo aktivno razpravlja v naši, posebej v srbski javnosti. Nastopila so nasprostila med posameznimi inženjerji, ki so trasirali progo oziroma posamezne njene variante in drugimi javnimi, posebej gospodarskimi strokovnjaki. Do danes je izložilo že več brošur in obsežnejših knjig o graditvi te proge. Sicer je pa čisto upravičeno in prav, da se o tako vsestransko važni državni graditvi, ki po svojih interesih tangira tako široko geografsko področje in ki bo obenem zelo važna pridobitev našega celokupnega gospodarstva, razpravlja z vseh mogočih gledišč. Ker le po vsestranskem njenem studiju jo bo mogoče zgraditi tam in tako, kjer in kakor bo najbolje odgovarjala vsem potrebam.

P.

ZIMSKE SURNJE

črte, podložene, že od Din 890 naprej dospele pri

FRAN LUKIČ, Ljubljana — Stritarjeva ulica 9.

★ Noseče matere se morajo skrbno varovati vsakega zaprtja z uporabo naravne »Franz-Josef«-grenčice. Predstojniki vseučiliških klinik za ženske hvalijo soglasno pristno »Franz-Josef«-vodo, ker se lahko zauživa in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kranjec Mihail:

Zgodba

Kadar sem se vrnil na počitnice, me je vedno povabil k sebi. Prinesel je jabolčnico na mizo ali izabelo; postavil pred mene kruh in meso in čebra.

»Jeje, mi je prigovaljal in najprej sam odrezal kos kruha in mesa, ki bi človek z njim lahko šel ves dan in težakom. »Jabolčnica je za poletje dobra. Malo reže po gotu, pa to nič ne de. Kar oddahnesh si, ko odtrgaš steklenico.« Nato je bil in jaz sem gledal, kako gurta po vratu. Ko je odložil steklenico, jo je obrusal z dlanjo in nato je zbrisal še sebi brke in usta z rokavom. »Kozareca ni,« mi je razlagal, ko sem se oziral po oknih. »Te vražje ženske so ga razbile. Vse razbijajo, kar je pri hiši.«

»Z ženskami je menda res križ.« Nič ni z našimi; če ženska ni, kakor mora biti, pa ni nič z njo. Ne skuha ti, kot se spodobi in ne pospravi, kakor je prav. Pri vsemi vpije, kot sedem možkih.« Potem mi je pa razlagal, da brez ženske spet ni nič (saj je vdec); namreč brez prave ženske.

Ko je hčere pomožil, se mu je naravnost zdolgočasilo. Kadar me je dobil v nedeljo, me je vlekel v gostilno. Kako da je zdaj samotno pri njih. Saj niso bile nič prida one tri, pa Katice je vsaj pela včasih. Tisti otrok pa je vedno pel. Zdaj pa je nesrečna. Kaj pa je vedno rekla: tegu pa tegu. Mladi ljudje ne znajo misliti. Nai ima zdaj. Domov pa ne vzame nobene. Ni jih sili. Kakor so hotele, naj bo. Kaj bi človek vedno srce poslušal. In jaz sem pritrjeval. Ko sem se pa lani v jeseni vrnil, sem zvedel, da se ženi.

»Zenim se in se bom oženil,« je dejal in si sukal brke. Brki so mu stali kot honved-

Ne tiščite v tujino!

Dve slike strašne bede med našimi izseljenici

Francija, 13. oktobra

Sedim v pisarni in sprejemam obiske, ki ne ponehajo cel dan.

»Ave, vstopite!«

Vstopi delavec, Slovenec, mož v najlepši moški dobi, zmučen in slab oblečen.

»Dela iščem povsod in ga ne najdem. Prosim pomagajte mi! Imam ženo s seboj; bivava zčasno pri znani družini in sem zastavil svojo boljšo obleko, da pride malo k denarju in da oskrbam za oba vsaj najpotrebejšo hrano. Prosim, pomagajte mi, ker sem zelo potreben.«

»Kje ste bili dosedaj? Imate papirje v redu?«

»Obiral sem v Nemčiji na Bavarskem hmelj. Precej sem zaslužil. Pa mi je obolela žena, ki še sedaj ni zdrava, in name je pobrala boleznen ves zaslužek. Obiranje je bilo končano. Drugie pa pri znani nemški brezposelnosti nisem mogel dobiti dela. Pa mi je udarila v glavo misel na Francijo. Res sva jo mahnila sem kar peš. Otreke sva dala v neki dobrdelni zavod do nadaljnega. Imava precej teške pritilje, ki sva jo moralna nositi ves čas s seboj. Tako sva bila trudna in slaba, da se še sedaj nisva docela opomogla.«

Tu vprašam za delo tu, tam, nikjer nič. Nisam na potnem listu francoskega vizuma; celo nobena občina name ne dovoli, da bi v njej bivala. Kaj početi? Cisto brez denarja v tujini? Pa nikjer dela! Povrh še žena bolehna. Mi je obupati!«

»Kako vam naj pomagam? Francoskega vizuma ne dobiti, aka vam ne izstavi kak delojalec delovne pogodbe, ki jo mora podpisati minister za delo in Parizu, kar trajta po dva do tri meseca. Kaj naj ta čas počne, posebno, ko vam ne dobel nobena občina bivanja!«

»Prijatelj! Pri najbolši volji vam ne morem pomagati ne do kontrakta, ne do dovoljenja bivati v kaki občini. Pa tudi s podporo je težava; številni občini izberajo vsako blagajno, posebno tako kot je moja, ker nimam prav od nikoder na razpolago nikakoga denarja za podporo rojakov tudi takih ne, ki so v skrajni sili. Trideset frankov rabita z ženo, da se en dan preživi! Druzega vama ne kaže, kakor iti v domovino! In to peš!«

»Moj Bog, pa z bolno ženo in s tako številno priljago!...«

Zopet trkanje!

Kar štirje hkrati! Dva Slovence, dva Hrvata; vasi mladi ljudje v najlepših letih.

Dva, en Slovenec in en Hrvat, sta jo pri-

mahala deloma peš, deloma z železnico prav iz Nizozemske sem v Francijo.

Junakom

ob 15 letnici obrambe Belgrada

Belgrad, 15. oktobra.

Velika vojska se je dvignila nad malo srbski narod. Iz severozapada so korakale množice. Nad njimi so plapolale visoko dvignjene zastave, ki so kazale proti jugu sinovom daljne, sredne Evrope ležeče države, hoteč zlomiti silo in moč malega, klenega in junaškega, a še vedno svobodnega srbskega naroda, zakaj sila in število austrijskih čet sta bila premajhna, da bi zamogla uničiti junashtvo naroda, borečega se za svoj živiljenjski obstanek. Pohod teh množic ni bil pohod naroda, ki bi si hotel podvreči zemljo drugega naroda, da si ustvari s tem sebi boljšo gospodarsko živiljenjsko možnost. Ta pohod je bil pohod ideje germanstva nad slovanstvom, ki se je odražalo še najlepše v svobodi enega samega slovanskega naroda na jugu Evrope.

In vse množice vojaštvu so se zgrnile pred srbsko prestolico. Belgrad se je svetil v pozemnem jesenskem solncu obdan od tisočerih vojnih čet. Kalimegdan je kraljeval mogočno in gledal ponosno čez Savo in Donavo na tujca, razvrščal topove, gramil strojnice in skupil množice aeroplakov. Tuje je hitel, čimprej napasti prestolnico, kajti shutil je, da bo mogel samo po njej prodreti v noranjo srbske države, da si jo osvoji in populoma opustoši. In kar je tuje le slutil, je srbski narod preveč dobro vedel. Vedel je, da bo začel krvavi boj, v katerem bo odločenja in zaprečanja usoda srbske države, ako se sovražniku posreči, osvojiti si prestolnico.

Ni bilo pominjanja, kdo bo branil prestolnico. Sami so se odzvali junaki. Dobrovoljci so pristopali v redno vojsko, sin mučenški srbske matere ni klobal nit za trenutek. In so delili čete, razpostavljali posadke, vozili topove s sladko zavestjo v srco, da gre za bramo v dolgih stoletjih zarobljenih komaj sto let svobodne rodne zemlje. Cutil je častnik generalskem činu enako kakor preprost vojak. V vseh je bilo polno junaške sile, samozavesti in ognja. Sovrag bo mogel samo čez mirtva telesa v mestu. Vodstvo srbskih čet je vedelo, zato je stopilo z vso silo v defenzivo prestolnega mesta.

skemu huzarju in nosil je črn žametast klobuk primerno nad desno uho poščnjen. Roke je držal v hlačnih žepih in suknjič je imel razpet. »Pridi popoldne. Da ne bo dolgač. Na večer pride k meni in se potem porazgovorimo. Le čemu bi tako živel.«

Popoldne je čital »Novine«, menda tako iz dolgočasnja. V kotu pa je ležal brat, ki je bil pred dnevi vrnil iz mesta, kjer je delal že nekaj let. Ta njegov brat je bil mlajši in ker je bil slabo obdeljen, je moral po svetu. Zadnja leta se je vracal včasih, da pogleda dom, kar pa je bilo vedno začetek spora med njima. Prišel je tako za proščenje ali za božič in hotel nekaj dni nikam.

»Kaj te ne pogrešajo?«

»Rekli so, kdar se vrnem, bo prav.«

»In kdaj se misliš?«

»Ne vem —.«

To je onega skrbeljo. Le čemu se ne vrne: in čemu je sploh prišel. Pri vsem pa se je začel zanimati za gospodarstvo. Zjutraj je kar vprezel in se odpeljal.

In vsako leto so se ta vračanja podaljšala, dokler ni sklenil letos, da kar ostane.

»In zakaj ne pojdeš v službo?«

»Čemu bi hodil v službo, ko je doma dovolj dela. Saj ti itak ne moreš vsega sam obdelavati. In sploh, čemu bi hodil po svetu, ko imem dom.«

»Kot imas —.«

»Malo sobo.«

»Dzaj je zrnic v njej —.«

»Spravimo ga v žitnico.« In sploh, rad bi se ženil.« Nato je starejši bušil v smeh.

»Kaj si pil?« je govoril glasno. »In kam se boš ženil? v malo sobo? Misliš, da bo šla kakšna v tisto luknjo? Še malo ne. In sploh v teh letih se boš ženil.«

»Mlajši sem od tebe.«

»Seveda,« je priznal oni; »ampak jaz imam

»Dela iščeva, pa ga ni nikjer dobiti. Nisava francoskega vizuma.«

»Pokazite papirje! Vidva imata nizozemski vizum. Zakaj nista ostala tam in delata?«

»Nikjer ni bilo dobiti dela. Kjer sva zanj vprašala, so naju vprašali kaka državljana sva. Ko poveva, da Jugoslavija, so rekli, da za to narodnost ni dela nobenega, da jim je prepovedano, Jugoslavije zaposliti.«

»Kdo bi vendar mogel dati tako prepoved. Nizozemška? Zakaj neki! Naši ljudje so splošno znani kot delavni in vstajni! Da bi bila prepovedana domovina, kakor vidva trdit? Ni mogeo tega verjeti. Da bi dala domovina dovoljenje se izseliti v tujo državo, potem bi pa tej prepovedala, ljudi zaposliti!«

»In vidiš!« Midva imava papirje v redu. Pa vseeno naju ne sprejmejo na delo, ker še nisva odslužila kontrakt pri delodajalcu, ki nama je kontrakt izstavljal. Pravijo: ko mine eno leto, kakor se glasi kontrakt, pridita.«

»Zakaj sta pustila tam delo?«

»Vzel naju je podjetnik na sezonsko zidarško delo pri stavbi. Stavbe so sedaj pod streho, mi pa na cesti. Začel nam je poklicati placilo. Ko sva se temu upirala, naju je vprašal, ali želiva na boljše delo. Da nama je pripravljen izstaviti v tem slučaju čiste papirje, to se pravi vprašal, dati spričevalo, da sva prosto vsakega kontraktu in vsake obveznosti napram njuemu. Midva, vesela tega spričevala, sva porabila priliko, vzel papirje in šla iskat drugam dela. Hodila povsod okoli in sva potrošila ves denar, pa nikjer dela, ker še kontrakt ni potekel. Čisti papirji nama nič ne pomagajo. Nazaj k prvemu gospodarju ne moreva, ker je delo ustavljen. Kam sedaj? Pomagajte nama, ako morete!«

Kaj pravite?

takaj najdemo časih tako malo smisla za krščansko dobrodelnost celo v krogih, v katerih bi ga človek pričakoval največ?

Zgodilo se je nedavno, da so se gospodje, ki osebno mnogo žrtvujejo za najbednejše in se trudijo v podstvu dobrodelne ustanove, odpravili na pot, da na osebnih obiskih nabero novih podpor društva. In trkali so na vrata meščanov, trkali na sreca. Prošnja mnogokrat ni bila zmanj, saj so naprošeni sami videli in vedeli, da je potreba velika, sredstev pa malo. Dajali so, po svojih razmerah in svojem nagnjenju, eden vet, drugi manj, marsikateri so dali mnogo, celo taki, ki ne šire baš v izobilju. Pa se je tudi zgodilo, da je potrkal odbornik na vrata nekaterih jako imovin, pa je bila podpora malenkostna, če ni sploh izoblaščena. In so bili ones tudi taki, ki po svojih dohodkih spadajo v vrste tako znanih višjih deset tisočev ali pa vsej v njihovem predstražu, in nekateri izmed teh radi res vseglednega življenja postajajo celo med svetlinike, pa so padle komaj drobitnice z mize bogatinove, ali pa niti teh ni bilo. — Ne retem, da jih je bilo dosti teh slednjih, redki so bili, sile redki, a značilni so po takem ravnanju za svoj krog in za naš čas. Odtekla ta pojas, zakaj tako malo prvega krščanskega duha? Ali morda premo pisele v bedi današnjih dni in o dolžnosti ljubezni do bližnjega, pa bo treba pisati pogosteje in z večjimi črkami, ali morda pisele dovolj, pa mi ne boro, ali pa slednjih morda te boro, pa jih ne gane tiskana beseda? Kaj pravite, gospod urednik, k takemu pojmovanju druge največje zapovedi Gospodove, in kakšen lek bi nasvetoval?

Volitev ciganskega kneza

V okolini Novega Sada prebiva več ciganskih družin, ki so svoj čas imele celo svojega kneza, ki je bil nekak njihov glavar. Kmalu po prevratu pa je novosadska policija ciganskoga kneza odstavila, to čast ukinila ter nato sama prevzela nadzorstvo nad cigani. Toda stvar se ni obnesla. Cigani so se policiji pač pokorivali, toda medsebojno so se kregali, prepričali, tolkti, prisko je celo do resničnih bitk med posameznimi ciganskimi roduvili ali rodbinami.

Tako je prisko, da se je policija sama od sebe spomnila, da je bil stari sistem vendarle bolj moder in primeren; da bi knez lažje vzdrževal red med cigani kot pa policija. In tako je bila policija hoteš nočič prisiljena, spel ustavnosti ciganskog kneževina, katera pa bo seveda pod nadzorstvom oblasti. V ta namen so bile nabavljene celo posebne kneževske insignije v obliku vladarske police, okovane s srebrom in obložene z bakrenimi okrasiki.

Nato je policija sklicala cigansi občini zbor. Kar video se je, kako zelo se cigani zanimajo za volitev svojega kneza: prishi so solidarno in v strnjene vrstah, vsi brez izjeme. Ko je bil nato ciganski knez slovensko izvoljen v posebi Aleks Fana, mu je navzoči zastopnik policije prebral vse dolžnosti in pravice, ki mu kot cigankemu poglavaru pridajo. On je zdaj odgovoren za vse bodoce nerede med ciganskimi roduvili na njegovem ozemlju. Knez ima tudi svojega namestnika, za katerega je bil izvoljen Srečko Nikolić.

Koledar

Petak, 17. oktobra: Jadriga, kraljica.

Osebne vesti

= Umeščena sta bila včeraj, dne 16. oktobra Matej Sušnik na župnijo Rovte nad Logatcem in Anton Plešic na župnijo Primskovo pri Litiji.

Novi grobovi

Kamnik. V ponedeljek dne 13. oktobra t. l. je umrla v ženski bolnišnici v Petričevi ulici v Zagrebu mlada Kamničanka, ga. Volek Frančišek, sogroba bančnega uradnika. V sredo so jo prepeljali domov v Kamnik, kjer je bil prav isti dan pogreb na Zale. Gospej materi in sorodstvu iskreno sožalje, pokojni pa večni mir!

N. p. v. m.l.

Mala kronika

★ Oblastni odbor Jadranske Straže v Ljubljani javlja, da se bo vrsil njegov redni letni občni zbor dne 8. novembra t. l. ob 20 v prostorih restavracije »Zvezda« v Ljubljani z običajnim dnevnim redom in vabi vse člane in prijatelje, naj se občnega zборa polnoštivo udruže.

★ O orjaškem spomeniku v Stari Loki smo se prejeli: Model za vojakov kip je modeliral kipar g. Božo Pengov, brat g. arch. Ivana Pengova. Spomenik, ki je skoro 2 m visoka figura, je v kamenu.

brel. Ni bogata, pa dela, da se vse kadi. Pa tudi stara še ni. — Kaj bodo ljudje rekli, mi seveda ne zanima. Ljudje morajo tako povsod poleg imeti svoj jezik.

Nato je našival in mi pomnil mesa. Tudi bratu je vel sestri. »Kaj boš žalosten. Oba je ne moreva poročiti.«

In potem smo poskušali še razligring in končno celo peli. Moj Bog, človeka je skoraj, če se tako pozneje spomni, da si ob prijatelji tu in tu sedel in pel v lep nedeljski popoldan. Ampak, če je jasen in se ljudje ženijo. Na poroko bom seveda šel in drug bom.

* * *

Pravzaprav so čudna božja pot; prav pa je le vse, kar se zgodi. To mi je letos priznal stari Šimon, ko sem ga obiskal. Zdaj, pestuje bratovega otroka in mu prepeva. Lasje so mu od lani znatno osivelni in brki so se mu povesili.

»No kako je, Šimon?«

»Dobro, vse dobro. Samo pri moči nisem tako. V nogah sem slab. Ne morem hoditi. Tako doma sem lahko pri otroku. Saj je prijetno pri tem kričaču.«

»Potem vam pa le ni žal, da se niste poročili, semu smejem.«

»Ni mi žal. Bog je že vedel, zakaj je tako storil. Mislim si zdaj: brat je mlaši in lažje dela. In ona je tudi dobra z mano. Postreže mi lepo. Zdaj sem se umaknil v malo sobo. Zame je dovolj prostora. Oni so pa trije. — Poglej ga, tegu malega razbojnika! Kaj se ti ne zdi, da je meni podoben?«

»Seveda je. Saj so otroci vedno starejšim podobni.«

»Zdaj je lepo pri nas. S tem malim imam obilo posla. Saj pa otrok ni nič kriv. — Pojni, boš videl, kako pijačo sem napravil letos Dvojno hrvaščino imam in troje vrste jabolčico. — Ti tudi pojdi, razbojniški kričavil je prijet otroku in ga poljubil. Ko bi razumel te ljudi!«

Isti je izvršil tudi plaketo Zalostne Matere Božje, ki bo vdelana na postavec. Ing. arch. Ivan Pengov pa je izvršil prvotni projekt za spomenik, le da vsled raznih razlogov, zlasti po previsokega proračuna, do realizacije tega načrta ni prišlo.

★ Sadarska podružnica v Šeri pri Medvedah priredila v nedeljo dne 19. t. m. sodni ogljek. Navlžici slabši letini in toči, ki je mnogo sadja še tuk pred dozoritvijo uniceila, upamo, da se bo namen ogleda ipak dosegel. V glavnem gre za to, da spoznamo vrste, ki jih tu gojijo, ker bo strokovnjak-pomolog določil posameznam vrstam njih pravo ime. Nato bo podružnica izbrala one sorte, ki naj bi se v našem okolišu z ozirom na njih prikladnost za naše podnebje osobito razširjevale in gojile. Na ogljek vabimo tudi sosedje.

★ Prošnja. Učiteljski zbor obmejne šole Sladki vrh ob Muri razpoljila na vse ugledne rodbine in ustanove prošnje za denarno podporo v svrhu postavitev zložljivega gledališkega održa v tej važni obmejni postojanki. Vljudno prosimo vse, da nam podprete v težkem obmejnem izvenšolskem delu. Vsak dar je dobro došel. Prispevke je poslati na šolo Sladki vrh pri Mariboru. — Karel Jakopec, šolski upravitelj.

★ Jagoda sredi oktobra. Gdje Kata Lipjeva iz Brežice nam je v zavojku poslala jagodo, ki je sedaj sredi oktobra dozorela v vrhu g. Lipjeja. Prav veseli smo ljubezni pozornosti vrle pošiljalke, ki ji izrekamo iskreno zahvalo.

★ V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 32 od 16. oktobra t. l. je objavljen »Pravilnik za izvrševanje zakona o državnem troskrinju«, dalje »Pravilnik za opravljanje višjega državnega strokovnega izpitja za uradnik finančne kontrole II. kategorije« in »Popravek k zakonu o urejanju hudoturšnikov.«

★ Obsotonjavajte gospodje. Bivši ravnatelj gimnazije, Bivši novosadske moške gimnazije, Vasa Danilović, je iz šolskega fonda sv. Save poveril 100.000 Din. Obsojen je bil na dve leti zapora, apelacijsko sodišče pa mu je kazeno znašlo na 6 mesecov.

★ Življanje v zagrebškem gledališču. Znani operni pevec Trbušovič, svoj čas angažiran tudi v Ljubljani, je pri prvi svoji predstavi v Zagrebu doživel malo džemonstracijo. Bila je menda zgošči rodbinska zadava, tenkočutna užaljenost. Ko je Trbušovič stopil v prvem dejanju na oder, je začel zadaj dijaški kot življanje. Publike je postal vzemljena, nastalo je klicanje, naposlod so nastopili stražniki, ki so aretrirali dva mladiča in ju odgnali na policijo. Povedala sta, da sta na Trbušoviča jezna zaradi neke domače stvari... in zato sta ga hoteli osramiti pred vsem svetom. Stvar se je pa ravno narobe zasukala: Trbušovič se ni dal spraviti iz tira, je pel lepo naprej ter je doživel tem večji aplavz, kot ga je bil sicer vajan.

★ V zmenodnosti se zatrupil. Nekega Sakoviča iz Bodonja je zadržala čudna usoda. V gozdovih v okolini Rakicane je bil gozdniki čuvaj. V ponedeljek je šel domov v Bodonje. Pot je precej dolga. Možakar se je utrudil in je postal žezen. Stopil je v neko gostilno. Popil je pol drugi liter vina. Plačal je in šel dalje. V hišo ga je nekaj napadol. Začel je žalovati za denarjem, ki ga je izdal za vino. Čim bolj se je bližal domu, tem teže mu je bilo pri srcu. Doma se tudi ni umiril. Venomer so mu rojile po glavi misli o izdanem denarju. Te misli so ga tako mučile, da se mu je začelo mešati. V tej zmenodnosti je na steno napisal, da mora umrjeti, potem pa je izpel skoro 25 gr. arzenik. Nesrečni slučaj je vzbudil v vsej okolini začudenje in pomilovanje. Malenkostni vzrok, ki je tiral nesrečnega moža v smrt, kaže, da se je moralno revežu popolnoma zmešati.

★ Roko si je zlomil v Ločah pri Poljčanah in se precej močno pobil po obrazu učencem 2. razreda Henrik Stefančič iz Pečinja. Gugala sta se z tovaršem z desko na visokem vozu in Henrik je odletel z voza. Tisti dan je bila povodenj in je čez cesto v Loča tekla voda, zato je deček dobil zdravniško pomoč šeles naslednji dan. Roka je že močno otekla. Prepeljali so ga v bolnišnico.

★ Velike povodnje na Hrvatskem. O prilikl zadnjega deževja in naraščanja rek so zlasti trpeli kraji med Zagrebom in Siskom. Sava in Kolpa sta se različno skupnoma z reko Odro čez polje od Siska do Veličke Gorice. Pod vodo je bilo v sredo 25.000 hektarov zemlje. Vzdolž Save so bili ob strugi postavljeni inženirji, ki jih je poslala država v pomoč kmetskim vasem, ki so bile v nevarnosti pred povodnjimi. Sava je pri Sisku narastla na 7.22 metrov nad normalo, Kolpa celo na 8.20 metrov nad normalo.

★ Natečaj. Voj. akademija v Belgradu potrebuje 1 stalnega voj. profesorja za francoski jezik. Za razpisano mesto se lahko polegajo gimnazijski, rečni in vsečulski profesorji ne glede na to, ali so v državni službi ali v pokoju. Kandidati morajo biti naši državljanji in so morali dovršiti fakulteto tu ali inozemstvu. Prošnje se morajo poslati: Upravi voj. akademije do 20. oktobra t. l. — Daže potrebuje Pomorska-zrakoplovna podčastniška žolač v Divljah dva včetela za geometrijo, opisno geometrijo, tehniško risanje, lepopis in kemijo v obsegu gradiva za štiri razrede srednje šole. Kandidati morajo biti naši državljanji, ne smejo biti starejši od 35 let in so morali odslužiti kadrski rok v vojski. Prošnje je poslati: »Poveljstvu pomorsko-zrakoplovne podčastniške žoleč v Divljah (pošta Trogir, Dalmacija) najkasneje do 15. novembra t. l. Ostali pogoji za vsa tri mesta so razvidni iz službenega Vojnega lista št. 41 od letos, ki je na razpolago pri poveljstvih pristojnih vojnih okrožij in na vseh orožniških postajah.«

★ Izšla je dr. Potočnikova knjiga »DOBRI PASTIR«, drugi zvezek. Založila PRODAJALNA K. T. D. v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 2.

★ Novi vojni red, veljavlen v 5. okt. 1930, obsegajo tudi zimski vojni red avtobusnih prog. Cena 2 Din (po št. 25.20 Din, denar poslati na prej). Trgovci popust. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

★ Izbrana je Zgradarina po novem davčnem zakonu z dne 8. novembra 1928. Ur. I. št. 75-26, in pravilniku z dne 28. dec. 1928. Ur. I. št. 402-121, z upoštevanjem zakona o spremembah z dne 18. 5. 1930 v pravilniku z dne 23. 5. 1930, Sl. I. št. 35 in 36. 20. Pojasnila, klijuci za izločitev mesnih davščin, za proračun osnovnega, dopolnilnega davka, zamudnih obresti in razni vzorec. Dodani so še klijuci za preračun dopolnilnega davka k pridobitnikom z vsemi, medsebojnimi, istotako za zemljarinovo. Uredil in sestavil Lovro Novak, davčni kontrolor in referent za zgradarino pri davnini upravi za mesto Ljubljana. Cena knjižice Din 25. Knjižica bo dobro služila vsem hišnim posestnikom, ki morajo ta mesece vlagati svoje prijave dohodkov od zgradb za leto 1930. Knjižico toplo priporočamo, založila je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Tiskovina za prijavo dohodkov od zgradb (zgradbenih) stane pola 1 Din.

Pravzaprav so čudna božja pot; prav pa je le vse, kar se zgodi. To mi je letos priznal stari Šimon, ko sem ga obiskal. Zdaj, pestuje bratovega otroka in mu prepeva. Lasje so mu od lani znatno osivelni in brki so se mu povesili. »No kako je, Šimon?« Dobro, vse dobro. Samo pri moči nisem tako. V nogah sem slab. Ne morem hoditi. Tako doma sem lahko pri otroku. Saj je prijetno pri tem kričaču.« »Potem vam pa le ni žal, da se niste poročili, semu smejem.« »Ni mi žal. Bog je že vedel, zakaj je tako storil. Mislim si zdaj: brat je mlaši in lažje dela. In ona je tudi dobra z mano. Postreže mi lepo. Zdaj sem se umaknil v malo sobo. Zame je dovolj prostora. Oni so pa trije. — Poglej ga, tegu malega razbojnika! Kaj se ti ne zdi, da je meni podoben?« »Seveda je. Saj so otroci vedno starejšim podobni.« »Zdaj je lepo pri nas. S tem malim imam obilo posla. Saj pa otrok ni nič kriv. — Pojni, boš videl, kako pijačo sem napravil letos Dvojno hrvaščino imam in troje vrste jabolčico. — Ti tudi pojdi, razbojniški kričavil je prijet otroku in ga poljubil. Ko bi razumel te ljudi!«

DIŠAVE. SLON

Ali je gospod Tavčar še vedno prehljen? —

Ja, zanemarjal se je, in tako se je kašelj še poslabšal. Pa sedaj jemlje Kresival in tako bo v par dneh zopet na raspolago.

KRESIVAL vedno si priprav če kašljaš al pa si hripiav

Ljubljana

Carigrad

Iz razgovora s predavateljem dr. Natlačenom.

Ljubljana, 16. oktobra.

Jutri, v petek zvečer predava dr. Marko Natlačen v seriji predavanj Prosvečne zveze o Carigradu. Naprosto smo g. predavatelja, naj nam, na vso moč radovedovni časnikarjev, da še pred predavanjem kako izjavo. Dr. Natlačen nam je ustregel in nam v razgovoru dal le-to po pojasnilo:

Letos v aprilu sem napravil v družbi ministra dr. Korošca in tajnika ministrstva zunanjih del dr. Ivana Perneta daljše potovanje po vzhodnem delu Balkana. Obiskali smo Sofijo, mudili smo se pet dni v Carigradu in nadaljevali pot do Soluna. Zlasti bivanje v Carigradu je napravilo name močenje utis. Carigrad sicer

Garderoba waleškega princa

Garderoba waleškega princa je javna zadeva. Zmaga ali poraz mode je, če princ ne nadoma obleče k smokingu rumen telovnik ali pa k fraku hlače-dokolenke. Vodilni krojaški mojstri Londona so zrevolucionirani, če princ igra golf v svetlorumeni obleki. V kraljestvu mode je princ že nastopil svoje vodstvo in ne mine skoro dan, da se ne bi s svojimi intimnimi svetovalci posvetoval o tem vprašanju.

Ko je bil waleški princ nedavno v svojem vojaškem činu povišan in je bil imenovan za generalmajorja armade, za viceadmirala brodovja in vojnega letalstva, so listi preej prostora posvetili vprašanju, kakšne posledice bo imelo to imenovanje za njegovo garderobo. V resnici pomeni to imenovanje pravo revolucijo za vsa ona oblačila, ki jih princ nosi pri svečanih prilikah. Vse uniforme, katere ima kot polkovnik gardnegga polka in ostalih edinic armade, brodovja in letalstva, bo treba zamenjati z novimi, ki bodo odgovarjale njegovemu novemu činu. Ker pa mora biti vsa njegova vojaška garderoba, od plašča pa doli do čevljev res v najlepšem redu in izdelana tako, kakor se za tako velikega gospoda spodobi, pomeni vsako povišanje waleškega princa pravec prevrat za njegovo garderobo. Prince ima namreč navado, da ne nastopa samo v navadnih uniformah polkov, ampak tudi v njihovih delovnih in svečanih uniformah. Sluge, ki so se posvetili prinčevi garderobi, so pravi mojstri v ceremonijelu, ki je predpisani pri raznih edinicah armade, brodovja in letalstva. Njihova naloga je preej težka, zakaj princ stalno menjava svoja bivališča in se pri tem poslužuje seveda modernih prometnih sredstev; mora pa seveda na vsakem kraju in v vsakem položaju nastopiti v brezhibnih oblekah, ki popolnoma odgovarja njegovemu stanu in pa tudi priliki, v kateri se trenutno nahaja. Zato pa morajo biti deli obleke, ki jih največkrat rabi, vedno v največjem redu in stalno pravljeni, ker takoj za njim potuje sluga z dopolnilno garderobo.

Ni pa v prvi vrsti svečana vojaška obleka tista, za katero se prince najbolj zanima, ampak civilna obleka. Na civilno obreča waleški princ vso svojo iniciativno, okus in domislijo. Posebno, kar se tiče sportnih oblek. Pri teh se mu včasih posreči napraviti tak efekt, da ga je veselje pogledati. Pa tudi

njegove srajce tvorijo poglavje zase. Še celo ultramoderni člani golfskluba v Le Touquet so bili prav začudenji, ko je princ pred nekaj tedni stopil iz svojega letala že popolnoma pripravljen za igranje. Nosil je srajco in ovratnik, ki sta bila rdečkaste barve, kakor klinček, široko karirano obleko za golf, svetlorumene nogavice z belimi vzorci in črnobele sračje čevlje. Pri neki drugi priliki se je princ pojavil pri golfu v pleteni jopici brez rokavov, ki je bila take barve kakor losos, in v modri srajci in ovratniku. Waleški princ je navdušen za to, da se pri sportnih oblekah vplejejo svetlejše in bolj kričeče barve in je v tem oziru že mnogo njegovih novotarij prodrl v svet. Iz njegovega krojaškega ateljeja je n. pr. izšla pletena jopica, ki je slično rumene barve kakor kanarček.

Njegove promenadne obleke so večinoma temnomodre, dalje modre s pasovi, temnorjavne in sive. Imajo dvojno vrsto gumbov in so izdelane v krasnem kroju, ki dela čast prinčevim krojačem, pa tudi vitki njegovi postavi. Prince je nasprotnik vseh eksotičnih oblik pri kroju, zlasti, kar se tiče života, in se v tem oziru poslužuje sveta strokovnjakov.

Waleški princ upa, da bo ohranil vitkost svojega kroja tudi v letih, ko ne bo več mlad.

Stavka kovinskih delavcev v Berlinu. Marks Urlich, pooblaščenec delavstva v tem mezdrem boju

škimi križarji (Tanenberška bitka iz l. 1410), je postal Vitovt litvanski narodni junak. Nedavno je po vojni zopet samostojna Litva proslavila 500letnico njegovi smrti z veliko in lepo uspeло zgodovinsko in gospodarsko razstavo v Kovnu. Mesto je bilo nabito polno domačih in tujih gostov. Sedem tisoč pevcev je s spremljevanjem več vojaških godb odpelo himno in venček litvanskih narodnih pesmi, kar je napravilo mogočen vtis. Zaključek slavnosti je tvorila ponocna na hribu poleg stolnice ob umetnem ognju odigrana zgodovinska pravljica. Njeno besedilo je spisal znani pesnik Ludas Gira. Na desettisoči gledalcev je ob desetih zvečer na znamenje trobentača uprlo svoje oči v zgodovinske razvaline, da vidijo nekdajno slavno Litvo, ki je segala v Vitovtovi dobi od Baltiškega do Črnega morja. Hedinjnovci so namreč vladali tudi v Beli Rusiji in Ukrajini. V slikah in simbolih so mnogoštevilni gledaleci gledali velikega Vitovta in njegove državnik, turške jančarje, ruske pešce s sulicami, Tatare na stepnih konjih in dostojanstvene nemške križarje v dolgih belih plaščih. Praznik se je zaključil z državno himno in burno zahtevo po Vilni, zgodovinski, sedaj po Poljakih zasedeni litvanski prestolici.

- PEGE -

odstrani takoj in brez sleda. **Creme Orizol**
dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Založna: *Cosmechemia, Zagreb, Smičiklasova 23. Telefon 49-99

K otvoritvi nemškega državnega zbora se je pred državnozborskim poslopjem zbrala ogromna množica ljudi. Ko je bila otvoritvena seja zaključena, so nastale velike demonstracije, ki so jih vprizorili hitlerjanci, komunisti in socialisti demokrati.

Drahonska kazen za ponočnjake

Hudo, skoraj prehudo kazen za ponočnjake so si izmisli mestni očetje v Vera Cruzu v Ameriki. Prišli so na idejo, da bi s pomočjo ponočnjakov olajšali državni proračun, in to na precej drakonski način. Mestni magistrat v Vera Cruzu je razglasil, da bo vsak prebivalec, ki ga bodo zatolili na cesti po polnoči, kratkomalo arretiran in prideljan delavski koloniji, ki je določena za graditev cest. Ameriški listi poročajo, da so na ta način zgradili deset kilometrov dolgo cesto iz Vera Cruza v Boca del Rio, ne da bi bilo treba občini dati kako paro za plačo delavcem. Presneto se bo vsakdo premisil, preden bo še stopil po polnoči na ulico. Pa tudi lastniki nočnih lokalov niso s to odredbo nič kaj zadovoljni.

Edina priča katastrofe R 101 — divji lovec. Georges Rabouille, divji lovec iz Beauvaisa, ki je v kritični noči lovil v gozdu pri Beauvaisu, je edini človek, ki je bil priča strašne nesreče. Videl je, kako je padel R 101 na tla, kako je eksplodiral in začel goreti. Pred strašnim potom eksplozije je ves prestrašen zbežal. Potem takem zrakoplov ni eksplodiral v zraku.

Pokvarjen mrožev želodec

Radi nevednosti nekega prijatelja živali bi se v zoološkem vrtu v Lisaboni kmalu pripetila nesreča. Ta prijatelj, ki pa ni imel pojma, s čim se hrani živali, je prinesel svojemu ljubljenemu mrožu tučat kitajskih naranč in mu jih položil na rob ograjenega ribnika. Žival je seveda takoj opazila rumene sadže in se spravila nanje. Kitajske naranče so pač take, da jih človek lahko je, mrož pa ne. Ko je mrož požrl enajsto narančo, se je vlegel na hrbot. Napadli so ga krči. Čez nekaj časa, ko je ljubitelju živali ni bilo ne duha ne slaha, je paznik zagledal bolno žival. Zagledal je še

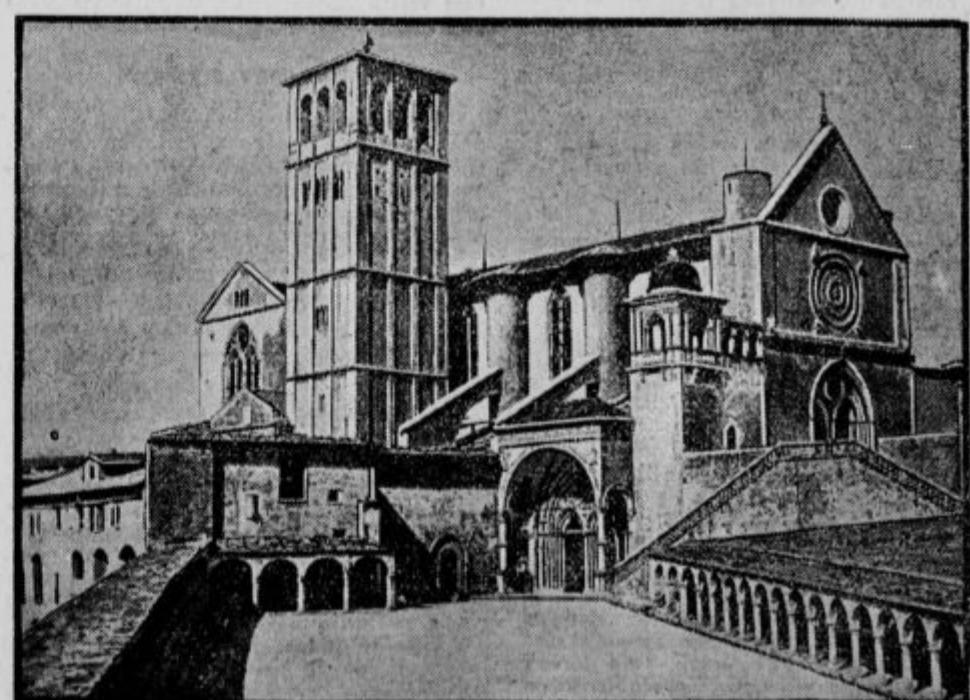
dvanajsto narančo in je takoj vedel, kako in kaj. Tako je alarmiral zoovidnnika. Ker pa s plavajočim mrcem niso mogli ničesar napraviti, so najpreje spustili vodo iz ribnika. Ko so ga imeli enkrat že na suhem, so mu zvezali noge, čeprav se je upiral. Držati ga je moral sedem mož, zdravnik pa je čakal s pollitersko steklenico v roki, kdaj bo mrož odpri gobec. Neumen, kakor je mrož, je seveda odpril gobec in zdravnik mu je zlil vso vsebino steklenice v želodec. Zdravilo, ki tudi ljudem mnogokrat pomaga v takih slučajih, je tudi mrožu pomagalo. Kajti pol litra ricinusovega olja tudi ni kar tako...

Smehljanje pod policijskim nadzorstvom

Ne gre to pot za skrivosten kitajski smehek, ali morda za smehek Američanov, ki je znan pod imenom »Keep smiling«, ampak za madžarski smehek. V Debrecinu na Madžarskem je namreč gospa Fülpö ustanovila smehljanjo se sekto. Članom te sekete ni treba delati drugega, kakor samo smejeti se, s tem so že opravili svojo dolžnost kot člani. Gospa Fülpö pa ne propagira filozofskega smeha Kitajcev, ki je še vedno velika uganka belkožcu, ali pa smehek Američanov, ki prinaša denar. Gospa Fülpö pridiguje o smehu, ki prinaša zveličanje. Gospa Fülpö se sklicuje na evangelij in naglaša, da sv. pismo ne pripoča ljudem, naj bodo žalostni, ampak veseli. Kdor se smeji, bo zveličan. Kdor bi bil rad rešen žalosti, naj se smeji zgodaj. Vseeno je, če ima vzrok za to. Gospa Fülpö prireja sestanke, kjer se smejanje poveličuje kot največja čednost. Kljub temu pa so madžarske oblasti postavile to smejanje pod policijsko nadzorstvo. Policija naj se prepriča, kakšen je pravzaprav ta smeh.

Amerika proti slabemu filmu

V Zedinjenih državah Severne Amerike se je začela ostra borba proti površnim in nemoralnim filmom. To borbo je organiziral »filmski diktator«, drž. censor Willy Hayes, ki vodi borbo s pomočjo listov, plakatov in pridrig v cerkvi. Hayes je zlasti nastopil proti nespametnim filmskim motivom in napisal za film zapovedi, izmed katerih je vredno omeniti sledeče: Ne sme se blatiči svetost zakona in človeško dostojaštvo. Ločitev zakona naj bo del vsebine le, če je potreben v filmu duhovit zapletljaj. Vsak film, ki bo imel nemoralne scene, ki izvajajo najnižje nagone, bo brez pogojno konfisciran. Dalje se mora v vsakem filmu uvaževati vsako versko preprčanje. Neokusni filmi se bodo takoj zabranili. — Upajmo, da bo imela ta akcija, o katere potrebi ne bomo govorili, uspeh.

Poroka bolgarskega kralja Borisa z italijansko princeso Ivano. Prebivalstvo Sofije pozdravlja kralja Borisa ob njegovem odhodu k poroki v Italijo. — Slika na desni: Bazilika sv. Frančiška v Assisiju, kjer bo kardinal Maffi poročil bolgarskega kralja in princeso Ivano.

Dr. I. Dornik: Juta

Koroška drama v treh dejanjih.

Drevi bo v mariborskem gledališču krstna predstava dr. Dornikove »Jute«. Avtor je s spontanim občutkom segel v dobo, ko so Koroška od notranjih pretresljajev kar spociči ne more in so nasprotstva med koroško in haburško strugo še vedno latentna, ko se vseboj zastruje razmerje med starim domačim plemstvom (Edlingi) ter priseljenim tujim in ko se po dolgotrajnem vadljivju ter sporenju za ta biser slovenske zemlje med sreditičimi rivali Luksemburžani in Habsburžani posreči sledujut, da se s spremno poteko pripehajo do njega: L. 1535 se za maršala Konrada Aufensteinkega vrši ustoličenje Ottona Habsburškega. V tu zgodovinski moment je avtor zagrabil.

Dejanje se pričenja na predvečer ustoličenja in traja do mračne naslednjega dne. Potorisce je skozi vsa tri dejanja Gospovske polje.

V predigri nastopita prvi in drugi norec; odgneta zaveso vsak na eno stran, nato izgineta.

Prvo dejanje. Vitez Jakob iz Žrelca in njegov nečak vršita posebno nalogu, dano jima po koroškem maršalu Konradu Aufensteinku: da namreč v času, ko se ljudske možice zgrinjajo na Gospovske polje k ustoličenju, budno pazita na razbojnike, ki prečijo o cestah na potnike. Pri tem se dogodi, da ugleda mladi vitez iz Žrelca čedno in brisko dekle, ki ga na mah vzlibi. Vezi med dekletem — Rožico Juto — ter mladim vitezom iz Žrelca postanejo prav prisrčne, ko se pozneje izkaže, da sta oba viteza iz Žrelca rečila pred roparji Jutinega očeta Kolo iz Rožeka, fanatičnega prezirjevalca starega domačega plemstva, ki je s svojimi zločini spravil v grob svojo ženo Ljubo iz rodu Edlingov in ki je svojo hčerko Juto obljubil Svikerju iz Weissensecka, oprodi grofa Waldsejškega. Situacija ob zaključku prvega dejanja je tale: čez nekaj dni bi se morala vršiti poroka med Juto in Svikerjem; toda Juta ljubi mladega viteza iz Žrelca in mrzi Svikerja, s katerim ima vitez Jakob iz Žrelca povrh tega še stare račune.

Drugo dejanje. Mladi vitez iz Žrelca in Juta se na skrivaj zaročita. Za njuno zaročko veda samo Jurij Sater — knet ustoličevalca, stari Edling in kaplan. Ker ni mislit, da bi Kolo pristal na poroko svoje hčerke Jute z mladim žrelskeim in ker bi se čez nekaj dni imela vršiti poroka med Juto in Svikerjem, se zasnuje načrt, da pobegneto o mruku oba zaročence Juta in mladi Žrelski v Vetrinj, kjer naj se čez dva dni vrši poroka. Nato sledi ustoličenje. Pred ustoličenjem incident: med Svikerjem ter Jakobom iz Žrelca pride do pikrih besedi, ki imajo svoj zaključek v napovedi dvoboji. Po ustoličenju incident: vicedom izbiže Saterju-ustoličevalcu iz rok klobuk, v katerem le-ta v smislu staroslavnih tradicij ponudi ustoličenemu Otonu Habsburškemu pitt.

Tretje dejanje. Vse je pripravljeno za heg. Tudi junashki Jakob iz Žrelca se navzde napovedenu dvoboji odloči, da pobegne skupno z zaročencema v Vetrinj, kjer je treba pred lastno čestijo braniti časti drugih. Toda Kolo iz Rožeka in Sviker izvesta za načrt. Sredi ljutega boja, ki se vname za Juto, padeta Kolo, Jakob iz Žrelca ter — Juta, zahoden po Svikerju v sreč. Mladi Žrelski se požene za bežečim Svikerjem, na pozorišcu pa omahuje vitez Jakob preko mrtve Jute.

Tudi pred drugim in tretjim dejanjem nastopita o predigri obojih norec in dajeta sluttit, kar se imu v sledičem dejanju dopolniti. Norec tudi zaključita drama; pojavitva se, zagneta zaveso, nemo buljita v občinstvo, nato pa brez besede izgine.

Dornik je zasnoval »Juto« za desetletnico gospovske boli. Vse, kar se v tej epso pesniški žalogri podaja, temelji na izčrpnu študiju korotanske povestnice. S kleno besedo in diktijo se prikazujejo dogodki ter se na pester način vrstijo vpletljaji, ki se nanašajo na kulturno zgodovino, običaje, politično zgodovino ter še veliko drugega, dragocenega za povestnico zemlje, ki ima na Gospovskem polju svoje središče. V koliko je v drami dinamično-dramatske sile, bo pokazala nočojnja premiera Ljudskega odra v mariborskem teatru. Literarna ocena pa ne bo mogla preko okolnosti, da predstavlja predmetna trodajanka v bistvu samo nekako dispozicijo za bodoče veliko dramsko delo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petak, 17. oktobra: 12.15 Plošče (opereta: Častostelec, orkestralna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13 čas, plošče, borza. 18 Koncert radio orkestra. 19 Dr. Lovro Šušnik: Francošina. 19.30 Gospodinska ura, gdē Cilka Krekova. 20 Športna ura, predava g. Drago Ulaga. 20.30 Prenos iz Belgrada. 22.30 Časovna napoved in poročila.

Sobota, 18. oktobra: 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče in borza. 18.00 Kartuzija Pleterje, predava g. Pištar. 18.30 Plošče. 19.00 Ga. Orthaber: Angleščina. 19.30 Aktualna ura (100letnica berlinskega muzeja). 20.00 L. M. Skeranc: O mojstrskem dirigentskem tečaju v Baslu. 20.30 Samospevi ge. Bernd-Golobovec. 21.15 Dvoboj na harmoniki: Kokalj — Magister. 21.45 Hawai jazz.

Drugi programi:

Sobota, 18. oktobra.

Belgrad: 19.30 Prenos opere iz Dunaja: »Carmen«. Bizet. — Budapest: 19.2. Vojške koračnice, izvaja vojaška godba. 20.35 Slišna igra. Nato koncert ciganskoga orkestra. — Dunaj: 19.30 »Carmen«, opera v 4 dej., G. Bizet. Nato večerni koncert lahke glasbe. — Milan: 19.30 Koncert lahke glasbe. 20.40 Prenos operete, nato plošče in koncert jazz orkestra. — Praga: 19.20 Vesela pesem — vesela glasba. 21.15 Tamburaški koncert. 22.30 Koncert narodne glasbe. — Langenberg: 20.00 »Veseli večer« (koncert). Nato koncert zabavne in plesne glasbe. 24.00 »Mojstri jazz-a« (plošče). — Rim: 20.35 Veliki koncert lahke glasbe. — Berlin: 20.10 Večerni koncert orkestra. 21.10 Kabaretni večer. 22.30 Koncert plesne glasbe. — Katovice: 20.30 Pianinski koncert. 21.20 Koncert lahke glasbe. 22.15 Plošče. — Toulouse: 20.30 Koncert orkestra. 21.00 Koncert operne in operetne glasbe. 22.45 Koncert zabavne glasbe. 23.30 Koncert vojaške godbe. — M. Ostrava: 18.20 Koncert narodne glasbe. 19.20 Vesele pesmi. 22.30 Ljudski večer.

Izvoz iz Slovenske Krajine

M. Sobota, oktobra.

O Slovenski krajini se ne more trditi, da je bogata. Visoko število sezonskih delavcev priča ravno o nasprotnem; da namreč Slov. krajina ne more preživljati vsega prebivalstva. Vkljub temu pa so nekateri predmeti, ki jih krajina izvaža.

Glavni predmet, ki pride pri izvozu voščev, je živila. Glavna odjemalca sta Avstrija in Italija. V ti državi se je tekom enega leta izvozilo:

444.000 kg jaje, 47.700 kg pčelinje, 644.000 kg mesa, 1040 konj, 1260 bikov, 2250 krav in telci, 5790 telet, 5146 svinj in 29.120 komadov žive perutnine.

Razen živilne se izvaža tudi nekaj zrnja in sadja. Preteklo leto se je izvozilo v navedeni državi 460.000 kg raznega zrnja, 2.870.000 kg sadja in 2152 kg suhih gob.

Dobave. Prometno-komercialni oddelki ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 5000 komadov lesnih podložkov za sode. — Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 200 m žice in 1600 kg kremljite moke; do 27. t. m. glede dobave vodokaznih stekel, klingerit-tesnil, azbest-tesnil in 800 m³ jamskega lesa. — Ravn. drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave 3000 kg masti za jamske voziške. — Ravn. drž. rudnika Zenica sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave pocinkane plotevine in žice. — Ravn. drž. rudnika Breza sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave cevi za kotle lokomotiv. — Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave 40.000 kg ovsa, 12 sodov karbolinea, 50 m svinjenega kabla, 2 jekleni perzi za avtomobil, jekleni pet za vrtljin stroj, cinkove barve in lakov, 10 sodov katrana, 200 kg kovanih žebrijev in 20.000 kg nogašenega apna.

Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: Dne 80. okt. pri upravi policije v Sarajevu glede dobave 200 parov čevljev; pri ravn. drž. žel. v Subotici glede dobave 13.212 kg modrega kamena; pri ravn. drž. žel. v Zagrebu glede dobave raznih naprav sitema »Robelin«; dne 31. t. m. pa glede dobave železnih nosilev in matic; pri upravi drž. mon. ekonomski oddelki v Belgradu glede dobave 820.000 kg kartona. — Dne 28. t. m. se bo vršila pri gradbenem oddelku ljublj. žel. ravn. ofert. licitacija glede dobave 180.000 kg portland-cementa in 5000 komadov umetnega strelnega škrilja; dne 31. t. m. pa glede dobave 1000 m² strelne lepenke, 2000 kg lesneg cementa, 2500 kg karbolinea, 1000 kg katrana, 200 kg mizarskega kleja in 1000 kg lanenega firneža.

Borza

Dne 16. oktobra 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu je bila tendenca slabia in so tečaji velino popustili. Promet je bil sredini, posebno znaten pa je bil v devizi Newyork, nadalje se v devizi Praga in Držaj. Privatno blago je bilo zaključno v devizi Trst, dokaj je ostale zaključene devize na Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepah zaključni tečaji.) Amsterdam 2272.50 bl., Berlin 1339.50—1342.50 (1341), Bruselj 786.52 bl., Budimpešta 987 bl., Curib 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 793.85—796.85 (795.35), London 273.98 bl., Newyork 56.185 do 56.385 (56.285), Pariz 221.07 bl., Praga 166.95 do 167.75 (167.35), Trst 294.—296. (295).

Zagreb, Amsterdam 2269.50—2275.50, Berlin 1339.50—1342.50, Bruselj 786.52 bl., Budimpešta 987 bl., Curib 1094.40—1097.40, Dunaj 793.85—796.85 (795.35), London 273.58—274.38, Newyork 56.185 do 56.385, Pariz 220.07—222.07, Praga 166.95—167.75, Trst 294.10—296.10. — Skupni promet brez kompenzacije je znašal 7.2 mil. Din.

Belgrad, Amsterdam 2269.50—2275.50, Berlin 1339.50—1342.50, Bruselj 786.52 bl., Budimpešta 986.46—989.46, Curib 1094.40—1097.40, Dunaj 793.85—796.85 (795.35), London 273.58—274.38, Newyork 56.185—56.385, Pariz 20.1725, Sofija 3.7275, Trst 26.9375, Varšava 57.65, Kopenhagen 157.65, Stockholm 138.175, Oslo 137.65, Helsingfors 12.95.

Diner notira na Dunaju (deviza) 12.5725, (valuta) 12.55.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Med državnimi papirji so danes ponovno popustili dolarski papirji v zvezi s popuščanjem v inozemstvu. Promet v njih je bil znaten. Vojna skoda je bila v Zagrebu na včerašnji višini, v Belgradu pa se je učvrstila. Bančni papirji beležijo manj prometa kakor obično, saj so bili zaključki le v Poljopravni in v Srbski banki. Tečaji pa so ostali v glavnem neizpremenjeni. Industrijski papirji so nadalje brez zanimanja in je bil promet le v delnicah Tibovelske, ki pa so popustili v teku sestanka od 353 na 345 pri znaten prometu. Med paraplovimi papirji je bila zaključena Oceania po 200.

Ljubljana, 8% Bler. pos. 86.50 bl., 7% Bler. pos. 80.50 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Praštediona 925 den., Kred. zavod 170—180, Večve 124 den., Stavčna 40 den., Šešir 105 den., Ruše 280—300.

Zagreb, Drž. pap.: 7% inv. pos. 88 bl., agrari 54 bl., vojna skoda ar. 42—46.50 (425, 426.50), kasa 426—426.50 (428, 426), XII. 427—428, srečke Rdeči križ 52 bl., 8% Bler. pos. 86.50—87 (87.75, 87), 7% Bler. pos. 79—79.25 (79), 6% begl. obv. 74 bl., pos. mestna Zagreba 72 bl., Tob. srečke 32 bl. — Bančne delnice: Ravn. gora 75—83, Hrvatska 56 den., Katalička 36—40, Poljo 56—56.50 (56), Kreditna 95 den., Union 191—193, Jug. 78 den., XII. 78.50 do 83, Lj. kred. 122 den., Medunarodna 66.50 den., Obračna 36.50, Praštediona 922—924, Srbska 188 do 189 (188), Zemaljska 128—132. — Industrijske delnice: Nar. žum. 25 den., Gultman 140—150, Slaveks 57—60, Slavonija 200 den., Danica 100 do 105, Pivara Sar. 185 den., Drava 210—230, Sečerna Osijek 295—300, Nar. ml. 20 den., Osij. Ijev. 194 den., Brod. vag. 80—85, Union 120—140, Vevče 124 den., Išis 43—46, Raguseva 397—400, Ocenija 200—205 (200), Jadr. plov. 550 den., Trboveljska 345—346 (353, 350, 351, 349, 347, 345, 345.50).

Berograd, 7% inv. pos. 85.50—86, agrari 54, vojna skoda 445, XI. 449, XII. 450—452, 7% Bler. pos. 82.50—83, 7% pos. Drž. hip. banke 79—80.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 76—77.50. — Newyork: 8% Bler. pos. 84—85, 7% Bler. pos. 77—78, 7% pos. D. H. B. 75—75.75.

Dunaj. Don. sav. jadr. 88.60, Wiener Bankverein 17.45, Bodencredit 47.25, Creditanstalt 159, Escomptages. 89.85, Aussiger Chemische 34.25, Alpine 20.55, Trboveljska 45, Leykam 3.95, Rima Murany 78.80.

Izvaža se tudi les. Gozdove v okolici Dolnje Lendave eksplotira družba »Našičar«. Producira se tu okrog 27.000 kub. metrov tehničnega lesa in 22.500 kub. metrov kuriva. Iz soboškega okraja Izvaža les v prvi vrsti veleindustrialec Hartner, ki ima v okolici Gornje Lendave velike gozdove. Njegov les se vozi celo v Argentino.

Največjo korist ima narod od izvoza jaje, perutnine in goveje živine. To ga preživlja. Jajca in perutnina kupujejo takozvani skupinarje. Nakupljeno blago oddajajo v Ljutomeru in v Čakovcu. Največ skupinarjev je v Renkoveh. Izvoz goveje živine ima v rokah veleindustrialec Josip Benko v M. Soboti. Izvaža živo govedo in mesne izdelke. Od časa do časa se pojavijo tudi italijanski trgovci, ki sami nakupuju živino in jo spravijo v Italijo.

Les. Povpraševanje je za bukove neobd. plohe 150 m³ od 2 m dalje 27.40, 38.60, 60—65 m, 1500 m³ bukovih testonov 60% 9.10 palcov, 40% 4.8 palcov, 200 ton škar testonov, za 20 vag. bukovega oglja ted. dob. 2 vagona.

Zitni trg. Danes javlja Budim

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglaši nad devet vrstic se računajo više.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjam.

Službodobe

Kovaškega vajenca sprejem pod ugodnimi pogoji, stanov. in hrana v hiši. M. Klun, Kočevoje.

Sprejme se takoj spredna in inteligentna gospodična, ki je vešča v prodaji gramofon, plošč. — »Tehnik« Jos. Banja, Ljublj. Miklošičeva c. 20.

Učenca ali učenka sprejem v trgovino z meš. blagom z vso oskrbo. Naslov pod št. 11892.

Cevljarskega vajenca sprejem takoj z vso oskrbo. A. Mulej, modna čevljarna, Jesenice 134.

Mesarskega vajenca iz dobre hiše sprejme: Friderik Weitzl, Maribor, Glavni trg.

Zasluzek

Veliko bodočnost
udi naša vsepreobrazujoča novost, ki je priznana v vseh kulturnih državah in bo vpeljana sedaj po posebnem obratnem sistemu. Zagotovite si stalno eksistenco z visokimi dodanki. Tudi kot postranski zasluzek. Zasluzite še denar. Mi pokazemo pot kako. Resni agentje naj pišejo na: Joahim, Šapira, Ljubljana.

Objave

Gospodinčna simpatična, izučena v knjigotriki stroki, vešča tudi v muzikalijah se pravi, da se javi z opisom na upravo pod št. 11849.

Pouk

Šoferska šola prva oblast, konc. Ča- nernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugosauto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Relične vezenine lahko sami izdelujete, ker je pouk brezplačen. Lin- dič, Ljubljana, Komen- skega 36.

Stanovanja

Elegantno sobo z elektr. razsvetljavo v svoji vili v Sp. Šiški, Maurerjeva ul. 18 oddam takoj za 350 Din.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

Tretji je pregledaval skozi osrednjo odprtino z ostrom daljnogledom prostor pod letalom. Rjavokožec, ki si ga tudi v njegovi evropski obleki prepoznał kot polnokrvnega Indijca.

Razgovarjali so se menjajo v raznih jezikih. Sedaj švedsko, zdaj nemško. Včasih so vsi trije govorili gladko in spremno v čisti tibetanščini, včasih zopet angleško. Menjavali so jezik sredi v stavku med pogovorem, kakor je pač kaka beseda napeljala za to.

Silvester Bursfeld je bil oni, ki je počival še v obsojeniški obleki z golo ostrizeno glavo v stolu.

Erik Truwor, Šved iz stare mareske vladarske rodbine, je držal vzvode pri strojih in krmilu. Še vedno v resni meščanski obleki, v kateri je bil odšel kot priča k električni usmrtnitvi.

Soma Atma, Indijec, je stal in gledal skozi okno. Izpustil je kukalo in se obrnil k drugima dvema.

»Ušli smo! Zadnja ameriška križarka je izginila za nami na obzorju.«

»Rešeni smo! Erik Truwor je ponovil besede in uravnal samodejno krmilo. Z radostnim smehljajem se je obrnil k Silvestru Bursfeldu.

»Najtežje je že za nami. Mislim, Logg Sar, da smo že na varnem. Vozimo se v najhitrejšem letalu na svetu. Drugega letala te vrste še ni. Sedaj imamo mir in lahko govorimo.«

Sved je stopil tik k sedečemu in mu položil roko na ramo.

Sprejemamo sposobne ljudi

za prodajo »Slovenca« v kolportaži po Ljubljani. Zasluzek zagotovljen. Oglasiti se v upravi »Slovenca«, Kopitarjeva 6, pri propagandnem oddelku v II. nadstropju

Stanovanje, mansardno, 2 sobi, kabineti, pritikline, blizu Sv. Krištofa, se odda takoj ali 1. novembra. Vsa posajnila v upravi »Slovenca« pod št. 131.

Stara vina pristna, sortirana, bela in rudeča iz prvorstnih goric, ter domačo slivovko nud, dokler zaloga, Ivan Vehovar, Koprivenica pri Rajhenburgu.

Podprtli. stanovanje obstoječe iz dveh sob in kuhinje, se odda s 1. novembrom v Ljubljani, Vodovna cesta 11.

Grahom moka se zdravniško pripravlja ljudem, ki tripijo na prebavi in vsem, ki uživajo veliko mesa. Razpoložljivo po 5 kg za 40 Din po poštнем povzetju Pavel Sedej, umetni mlin, Javornik, Gorenjsko.

Sobo in kuhinjo takoj oddam mirni stranki. — Val. Vodnikova 15, Zelena jama.

Cajno maslo priznano dobre kakovosti, dnevno sveže v vsaki količini razpoložljivo. — Zadržava mlekarja v Ponikvi ob j. ž.

Rezervno kolo od avtomobila je bilo izgubljeno 14. t. m. na poti Vojnik-Celje—Št. Pavel. — Najditev se naprosto, da uprava za naslov dotičnega pri upravi »Slovenca« pod št. 11895.

Puhasto perje kilogram po 38 Din razpoložljivo po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čisto belo goste kg po 130 Din in čisti pub kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Med od žajblja (kadulja — Salvia officinalis), točen in čiščen skozi sito; cena po dogovoru. — Proda ne pod 5 kg Peter Zahija, v Krku na otoku Krku.

Deske Illa za obijanje kratke za mizarje oblane za pode prodaja po zelo nizki ceni — Ilirija, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-95.

Posestva Enodružinska vila novozidana z vrtom ob novem tramvaju in trgovska hiša z lepim, popolnoma urejenim lokalom na najprometnejšem kraju naprednj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11891.

Glasba Priporoča se specjalna delavnica za popravilo in ugaševanje klavirjev in vseh drugih instrumentov. Josip Bajde, Gospodinčka 12 (v bližini Novega sveta).

Prodamo Prodamo!

Prodamo! Eno kočijo, Coupee in lovski voz (Landauer) v dobrem stanju. Vprašati pod šifro »L. F. 64« na upravo »Slov.« Maribor.

Valvasor Prodam Valvasor: Kärndten, kupim samo za I. knj. strani 33 do 80. Naslov v upravi pod št. 11885.

Cista domaća svinjska mast

kg 19.— Din dokler traja zaloga v delikatesni trgovini

K. JARC, Dunajska 9 »Pri Turistu.« Sv. Petra nasip 27.

RASEIN lastnega izdelka prodaja v velikih množinah Središnja maslarna Djakovo.

Kupimo Vrednostne papirje srečke, obligacije, delnice kupuje upravnštvo »Merkur«, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II, tel. 30-52.

Suhe gobе iz litija in škofješkega okraja in štajerske provenjenence, sedanje rasti, kupuje V. H. Rohrmann, Ljubljana, Sv. Petra nasip 27.

REKLAMA v SLOVENCU

načinskega

A. VOLK, LJUBLJANA Resiljeva cesta 24.

Na varnem smo, Logg Sar. Še nekaj ur in smo na švedskih tleh. Ubogi prijatelj! Hudo so ti zagodli. Poplačali smo jim jo. V Sing-Singu bodo še dolgo mislili na današnji dan. Ti ga pa moraš čim prej pozbabit!

Silvester Bursfeld je zbral svoje moči, preden je začel jecljaje odgovarjati. Po silnem razburjenju zadnjih dvajsetstirih ur je nastopila sedaj neizogibna reakcija.

Ali veš, kaj se pravi, če moraš skleniti z življenjem? Če vidis, kako se bliža smrt, sramotna in mučna smrt vedno bolj in bolj?

Governik je vdrgetal.

Teh ur ne bom nikoli pozabil. Nenadoma ujet... komedija pred sodiščem... obsojen na smrt. Imeti v posesti sredstvo, da se rešim, in nezmožen, da bi ga uporabil... potem sem te zagledal med pričami. Najina pogleda sta se srečala, in začel sem prav na tihem upati... Ali so našli drugi skrivnost?

Erik Truwor je držal v rokah kot pest veliko škatlico iz medi, polno okraskov, valjast stvor, na katerem so viseli majhni zvončki. Držal je škatlico v levici in z desnico mehanično vrtel gumbo.

Oni je niso odkrili. Po prvem obisku dr. Glosina sva prišla midva v tvoje stanovanje. Jaz sem iskal in Atma je našel. Videl je čosor...

Sved je prešel pri tibetanski besedi zopet v tibetanščino.

Atma je odpril molilni mlinček in videl, da besedilo na papirnih trakovih ni govorilo molitve. Čitala sva tvoje navodilo. Rabil sem pol dneva, da sem ga razumel. Še pol dneva, da sem našel skrite dele in jih zložil. Potem sva imela žarišnik. Ko sva ga imela, ko sva poznala skrivnost, nama je bilo lahko razstreli stroj.

Na varnem smo, Logg Sar. Še nekaj ur in smo na švedskih tleh. Ubogi prijatelj! Hudo so ti zagodli. Poplačali smo jim jo. V Sing-Singu bodo še dolgo mislili na današnji dan. Ti ga pa moraš čim prej pozbabit!

Silvester Bursfeld je zbral svoje moči, preden je začel jecljaje odgovarjati. Po silnem razburjenju zadnjih dvajsetstirih ur je nastopila sedaj neizogibna reakcija.

Ali veš, kaj se pravi, če moraš skleniti z življenjem? Če vidis, kako se bliža smrt, sramotna in mučna smrt vedno bolj in bolj?

Governik je vdrgetal.

Teh ur ne bom nikoli pozabil. Nenadoma ujet... komedija pred sodiščem... obsojen na smrt. Imeti v posesti sredstvo, da se rešim, in nezmožen, da bi ga uporabil... potem sem te zagledal med pričami. Najina pogleda sta se srečala, in začel sem prav na tihem upati... Ali so našli drugi skrivnost?

Erik Truwor je držal v rokah kot pest veliko škatlico iz medi, polno okraskov, valjast stvor, na katerem so viseli majhni zvončki. Držal je škatlico v levici in z desnico mehanično vrtel gumbo.

Oni je niso odkrili. Po prvem obisku dr. Glosina sva prišla midva v tvoje stanovanje. Jaz sem iskal in Atma je našel. Videl je čosor...

Sved je prešel pri tibetanski besedi zopet v tibetanščino.

Atma je odpril molilni mlinček in videl, da besedilo na papirnih trakovih ni govorilo molitve. Čitala sva tvoje navodilo. Rabil sem pol dneva, da sem ga razumel. Še pol dneva, da sem našel skrite dele in jih zložil. Potem sva imela žarišnik. Ko sva ga imela, ko sva poznala skrivnost, nama je bilo lahko razstreli stroj.

Na varnem smo, Logg Sar. Še nekaj ur in smo na švedskih tleh. Ubogi prijatelj! Hudo so ti zagodli. Poplačali smo jim jo. V Sing-Singu bodo še dolgo mislili na današnji dan. Ti ga pa moraš čim prej pozbabit!

Silvester Bursfeld je zbral svoje moči, preden je začel jecljaje odgovarjati. Po silnem razburjenju zadnjih dvajsetstirih ur je nastopila sedaj neizogibna reakcija.

Ali veš, kaj se pravi, če moraš skleniti z življenjem? Če vidis, kako se bliža smrt, sramotna in mučna smrt vedno bolj in bolj?

Governik je vdrgetal.

Teh ur ne bom nikoli pozabil. Nenadoma ujet... komedija pred sodiščem... obsojen na smrt. Imeti v posesti sredstvo, da se rešim, in nezmožen, da bi ga uporabil... potem sem te zagledal med pričami. Najina pogleda sta se srečala, in začel sem prav na tihem upati... Ali so našli drugi skrivnost?

Erik Truwor je držal v rokah kot pest veliko škatlico iz medi, polno okraskov, valjast stvor, na katerem so viseli majhni zvončki. Držal je škatlico v levici in z desnico mehanično vrtel gumbo.

Oni je niso odkrili. Po prvem obisku dr. Glosina sva prišla midva v tvoje stanovanje. Jaz sem iskal in Atma je našel. Videl je čosor...

Sved je prešel pri tibetanski besedi zopet v tibetanščino.

Atma je odpril molilni mlinček in videl, da besedilo na papirnih trakovih ni govorilo molitve. Čitala sva tvoje navodilo. Rabil sem pol dneva, da sem ga razumel. Še pol dneva, da sem našel skrite dele in jih zložil. Potem sva imela žarišnik. Ko sva ga imela, ko sva poznala skrivnost, nama je bilo lahko razstreli stroj.

Na varnem smo, Logg Sar. Še nekaj ur in smo na švedskih tleh. Ubogi prijatelj! Hudo so ti zagodli. Poplačali smo jim jo. V Sing-Singu bodo še dolgo mislili na današnji dan. Ti ga pa moraš čim prej pozbabit!

Silvester Bursfeld je zbral svoje moči, preden je začel jecljaje odgovarjati. Po silnem razburjenju zadnjih dvajsetstirih ur je nastopila sedaj neizogibna reakcija.

Ali veš, kaj se pravi, če moraš skleniti z življenjem? Če vidis, kako se bliža smrt, sramotna in mučna smrt vedno bolj in bolj?

Governik je vdrgetal.

Teh ur ne bom nikoli pozabil. Nenadoma ujet... komedija pred sodiščem... obsojen na smrt. Imeti v posesti sredstvo, da se rešim, in nezmožen, da bi ga uporabil... potem sem te zagledal med pričami. Najina pogleda sta se srečala, in začel sem prav na tihem upati... Ali so našli drugi skrivnost?

Erik Truwor je držal v rokah kot pest veliko škatlico iz medi, polno okraskov, valjast stvor, na katerem so viseli majhni zvončki. Držal je škatlico v levici in z desnico mehanično vrtel gumbo.

Oni je niso odkrili. Po prvem obisku dr. Glosina sva prišla midva v tvoje stanovanje. Jaz sem iskal in Atma je našel. Videl je čosor...